

Тоҷикистон сатҳи камбизоатиро коҳиш медиҳад, аммо таъсиси ҷойҳои кори наваз ва нобаробарӣ мушкилиҳои асосӣ боқӣ мемонанд

Дар гузориши нави Бонки ҷаҳонӣ гуфта мешавад, ки гузариш аз соҳаҳои давлатӣ ва сармояталаб ба соҳаҳои хусусӣ, ки коргарони бештарро ҷалб мекунанд, ба пешрафт ва бунёди иқтисоди устувортар мусоидат хоҳад намуд.

ДУШАНБЕ, 22 сентябри с. 2025 - Тибқи гузориши нави Бонки ҷаҳонӣ, ки имрӯз нашр гардид, Тоҷикистон дар даҳ соли охир ба пешрафти қобили таваҷҷуҳ ноил шудааст. Мутобиқи натиҷаҳои [Арзёбии камбизоатӣ ва баробарӣ дар Тоҷикистон](#) камбизоатӣ дар сатҳи милли аз 56% соли 2010 то тақрибан 20% дар соли 2024 коҳиш ёфт. Дар ҳамаи давра, ҳиссаи табақаи миёна бештар аз чор баробар аз 8% то 33% аҳоли афзоиш ёфт.

Дар гузориш ҳаракатпазирии устувори рӯ ба афзоиш ё худ болоравии сатҳи неқӯҳволи дар давоми солҳои охир қайд мегардад: 35% хонаводаҳо дар давраи аз соли 2021 то 2023 ба табақаи миёна мегузаранд. Ин дастовардҳо ба Стратегияи миллии рушди Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 мувофиқ мебошанд, зеро ҳадафи он афзундиҳии ҳиссаи табақаи миёна то 50% аҳоли ва коҳишдиҳии камбизоатӣ то сатҳи поёнтар аз 10% махсус меёбад.

Аммо бозори меҳнати дохилии кишвар барои мувофиқат кардан ба ин афзоиш шумораи кофӣ ҷойҳои кори таъсис надодааст. Муваффақияҳои вақтҳои охир асосан аз ҳисоби болоравии музди меҳнат дар ҷойҳои кори мавҷуда ва омилҳои беруна ба монанди интиқоли маблағҳои пулӣ ва на дар натиҷаи таъсисдиҳии ҷойҳои корӣ дар дохилии кишвар ба даст омадаанд. Модели мазкур устувор набуда, ба тафовут дар сатҳи даромад, бахусус дар манотиқи деҳот, ки аз бозорҳои дохилӣ ва ҷаҳонӣ бинобар номуносиб будани инфрасохтори нақлиётӣ ва дастрасии маҳдуд ба технологияҳои рақамӣ ҷудо боқӣ мемонанд, оварда мерасонад. Чунин ҳолат ҳаракатпазирии қувваи корӣ ва иштирок дар фаъолияти иқтисодиро бозмедорад.

Сатҳи пасти иштирок дар қувваи корӣ дар саросари кишвар имкониятҳои иқтисодиро бештар маҳдуд месозад. То соли 2022 танҳо 40% аҳолии қобили меҳнат дар қувваи корӣ фаъолона иштирок дошт, ки дар Осиёи Марказӣ ва дар байни мамлакатҳои дорои даромади аз сатҳи миёна паст нишондиҳандаи пасттарин мебошад. Вазъият барои занҳо бадтар мешавад: сатҳи иштироки занон 21%-ро ташкил медиҳад.

Ҳайр аз ин тафовутҳо дар сатҳи маълумот ва малакаҳо ба аксари тоҷикон имкон намерасад ба ҷойҳои кори дорои маоши баланд ҳам дар кишвари худ ва ҳам дар хориҷа дастрасӣ пайдо намоянд. Донишҷӯён низомӣ таҳсилотро бе малакаҳои барои ҷойҳои кори муосир зарурӣ тарк менамоянд, ки ин ба ташаккули давраи шуғли дорои маоши паст мусоидат мекунад. Ҳиссаи хонандагон, ки ба мактаб намераванд, то тақрибан 31% дар соли 2023 махсусан дар байни талабагони синфҳои болоӣ афзоиш ёфтааст. Қатъи таҳсил бо маҳдудиятҳои буҷетӣ, масофаи калон то мактаб ва инчунин муносибати волидон ва сатҳи маълумоти онҳо алоқамандии зич дорад.

Бе сармоягузори мақсаднок ба таҳсилот ва омодагии касбии қувваи корӣ муҳоҷирони меҳнатӣ ояндаи Тоҷикистон метавонанд дар вазъияти номуфидтар қарор ёбанд ва нафароне, ки дар кишвар мемонанд ҷойи кори сермуздро бо мушкилӣ пайдо хоҳанд намуд.

“Пешрафти Тоҷикистон дар коҳишдиҳии камбизоатӣ таъсирбахш мебошад, аммо барои нигоҳдорӣ ва вусъатдиҳии ин дастовардҳо тағйир додани таваҷҷуҳ зарур аст,” афзуд **хонум Вей Винни Ванг, иҷрокунандаи вазифаи намоёндаи доимии Ғуруҳи Бонки ҷаҳонӣ дар Тоҷикистон**. *“Барои дастгирии пешрафт ва бунёди иқтисоди бештар фарогир ва устувор Тоҷикистон бояд аз модели ба муҳоҷират асосёфта ба модели гузарад, ки ба таъсисдиҳии ҷойҳои кори навад дар дохили кишвар, коҳишдиҳии нобаробарии фазоӣ ва таҳкими сармоягузориҳо барои тақмили ихтисоси аҳоли таваҷҷуҳи афзалиятнок зоҳир намояд. Бо раавонасозии диққат ба ин соҳаҳо, кишвар метавонад шукуфоии дохилии устувор ва барои ҳамаи шахравандон дастрасро таъмин намояд.”*

Дар гузориш раавонасозии диққат ба самтҳои зерин пешниҳод мегардад: дигаргунсозии соҳаи кишоварзӣ бо роҳи суст кардани маҳдудият ба парвариши зироатҳои кишоварзӣ ва пешрафти технологияҳои ба шароитҳои боду ҳаво тобовар, мусоидат ба таъсиси ҷойҳои кори навад дар бахши хусусӣ дар соҳаҳои меҳнатталаб, ба монанди коркарди маҳсулоти кишоварзӣ ва хизматрасониҳо, вусъатдиҳии имкониятҳо аз ҳисоби беҳтар намудани таҳсил, омӯзиши касбӣ ва инфрасохтор дар манотиқи деҳот, инчунин вусъатдиҳии ҳифзи иҷтимоӣ тавассути таҳкими барномаи кӯмаки иҷтимоии суроғавӣ. Тадбирҳои мазкур ба ҳавасмандгардонии афзоиши фарогири иқтисодӣ, коҳишёбии нобаробарии фазоӣ ва таҳкими тобоварии хонаводаҳои осебпазир нигаронида шудаанд.

“Натиҷаҳои Арзёбии камбизоатӣ ва баробарӣ ба назорат ва таҳияи барномаҳои миллии рушд дар Тоҷикистон саҳми муҳим ҳоҳанд гузошт», – қайд намуд **Нуриддинзода Аҳлиддин Нуриддин, муовини вазири рушди иқтисод ва савдои Тоҷикистон**. *“Бо дастгирии техникии Бонки ҷаҳонӣ вазорати рушди иқтисод ва савдо яқҳо бо Агентии омор дар таъсисдиҳӣ ва фаъолияти Шӯро оид ба тавсеаи табақаи миёна нақши пешбарандаи боризро иҷро мекунад. Шӯрои мазкур ҳамчун майдон барои муҳокима ва таҳияи равишҳо нисбати арзёбии камбизоатӣ ва табақаи миёна, инчунин сиёсати ба коҳишдиҳии минбаъдаи камбизоатӣ нигаронидашуда ва мусоидат ба шукуфоии умумӣ дар Тоҷикистон хизмат мекунад.”*

Ғуруҳи Бонки ҷаҳонӣ яке аз манбаъҳои бузургтарини маблағгузорӣ ва иттилооту дониш барои кишварҳои рӯ ба тараққӣ маҳсуб меёбад. Ҳадафи он паст кардани сатҳи камбизоатӣ, боло бурдани дараҷаи некуаҳволии умумӣ ва мусоидат ба рушди устувор мебошад. Айни замон Ассотсиатсияи байналмилалӣи рушд (IDA) 26 лоиҳаро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба маблағи умумии 1,9 миллиард доллари ИМА маблағгузорӣ мекунад. Корпоратсияи байналмилалӣи молиявӣ (IFC) сандуқи сармоягузориҳо ба маблағи зиёда аз 70 миллион доллари ИМА идора мекунад ва ҳафт муштариро аз бахши хусусӣ дар рушди фаъолияти соҳибкории онҳо дастгирӣ менамояд.

ВАРАҚАИ ИТТИЛООТӢ: 2026/ECA/014

Тамос:

Шӯъбаи Бонки ҷаҳонӣ оид ба робита бо ВАО: +1 (202) 473 7660, press@worldbank.org ё

Дар Душанбе: Дилафрӯз Зоирова, + 992 48 701 5820, dzoirova@worldbankgroup.org

Маълумоти иловагӣ дар бораи лоиҳаҳо ва фаъолияти Бонки ҷаҳонӣ дар Тоҷикистон:
www.worldbank.org/tj

Моро дар Facebook пайгирӣ намоед: <https://www.facebook.com/WorldBankTajikistan>

Хабарҳои навин тавассути шабакаи X: <http://www.twitter.com/worldbankeca>

Наворҳо дар YouTube: <http://www.youtube.com/worldbank>